

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลไทย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 วัตถุประสงค์ คือ วัตถุประสงค์แรกเพื่อศึกษาโครงสร้างการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลไทย วัตถุประสงค์ที่สองคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว และ วัตถุประสงค์ข้อที่สาม เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแทรกแซงราคาข้าว

การศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 ชุด จากประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการปลูกและมีปริมาณการรับจำนำมาก จำนวน 120 ราย โดยเลือกสุ่มแบบบังเอิญจากเกษตรกรใน 4 ภาค 6 จังหวัด ประกอบด้วย ภาคกลางที่ จังหวัดพิจิตรและสุพรรณบุรี จำนวน 50 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น ศรีสะเกษ และสุรินทร์ จำนวน 50 ราย ภาคเหนือที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 20 ราย กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าข้าว โดยเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 60 ราย ได้แก่ ผู้ส่งออกข้าว โรงสีข้าว ตลาดกลาง และกลุ่มที่ 3 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ โดยเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 40 ราย ประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน เจ้าหน้าที่กระทรวงพาณิชย์ เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า

โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล
- พฤติกรรมและทัศนคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล
- ปัญหาและแนวทางแก้ไขการแทรกแซงราคาข้าวรัฐบาล

4.1 ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจำนวน 120 จาก 6 จังหวัดที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.2 เพศหญิง จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีอายุ ระหว่าง 30-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีการศึกษา สูงสุดชั้นมัธยม 1-6 คิดเป็นร้อยละ 49.2 โดยส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกรมานานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาเป็นเกษตรกรมานาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 ส่วนรายได้ต่อ ครัวเรือนต่อเดือนมีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนน้อย กว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.3 ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 120

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ	(120)	(100)
ชาย	83	69.2
หญิง	37	30.8
อายุ	(120)	(100)
ต่ำกว่า 30	17	14.2
30-50 ปี	69	57.5
50 ปีขึ้นไป	34	28.3
การศึกษาสูงสุด	(120)	(100)
ประถม 1-6	16	13.3
มัธยม 1-6	59	49.2
อนุปริญญา/ปวส.	30	25.0
ปริญญาตรี	8	6.7
ปริญญาโทขึ้นไป	7	5.8
ระยะเวลาทำงาน	(120)	(100)
1-5 ปี	25	20.8
5-10	21	17.5
10-20 ปี	23	19.2
มากกว่า 20 ปี	51	42.5
รายได้ต่อเดือน ต่อครัวเรือน	(120)	(100)
น้อยกว่า 5,000 บาท	22	18.3
5,001 - 10,000 บาท	50	41.7
10,001 - 15,000 บาท	18	15.0
15,001 - 20,000 บาท	13	10.8
20,001 - 25,000 บาท	7	5.8
25,001 ขึ้นไป	10	8.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.1.2 พฤติกรรมของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าว

เกษตรกรส่วนใหญ่เพาะปลูกข้าวปีละ 1 ครั้ง เป็นข้าวนาปี คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาปีละ 2 ครั้งทั้งนาปีและนาปรัง คิดเป็นร้อยละ 19.2 ส่วนพื้นที่เพาะปลูกข้าวของเกษตรกรส่วนใหญ่ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 10-19 ไร่ (ให้ผลผลิต 5 – 9 ตัน) คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมามีพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 10 ไร่ (ให้ผลผลิต 5 ตัน) คิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับการขายข้าวปกติเกษตรกรจะขายข้าวให้กับโรงสีคิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมาขายให้กับสหกรณ์การเกษตรคิดเป็นร้อยละ 18.3 โดยข้าวเปลือกที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวออกสู่ตลาดส่วนใหญ่มีความชื้นประมาณร้อยละ 21 – 29 คิดเป็นร้อยละ 46.6 มีความชื้นประมาณร้อยละ 16 – 20 คิดเป็นร้อยละ 31.7 และมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 10.8

หากปีใดราคาข้าวตกต่ำไม่เป็นที่พอใจ เกษตรกรจะนำข้าวไปจำหน่ายกับรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมาจะขายตามช่องทางปกติ คิดเป็นร้อยละ 14.2 และการเข้าร่วมโครงการจำหน่ายข้าวกับรัฐบาลส่วนใหญ่จะจำหน่ายข้าวปีละ 1 ครั้ง (เฉพาะนาปี) คิดเป็นร้อยละ 40.8 จำหน่ายกับรัฐบาลปีละ 2 ครั้ง (นาปีและนาปรัง) คิดเป็นร้อยละ 28.3 ไม่เคยจำหน่ายเลยคิดเป็นร้อยละ 11.7 จำหน่ายปีละ 1 ครั้งเฉพาะข้าวนาปรัง คิดเป็นร้อยละ 10.0 และจำหน่ายปีในกรณีราคาข้าวตกต่ำคิดเป็นร้อยละ 9.2 โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรจะนำข้าวกับรัฐบาลต่อเนื่องมาทุกปีคิดเป็นร้อยละ 69.2 วิธีการจำหน่ายข้าวของเกษตรกรส่วนใหญ่จะจำหน่าย ณ โรงสีที่เข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 70 และจำหน่าย ณ ยุ้งฉางเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20 ปริมาณที่จำหน่ายต่อครั้ง 5-9 ตัน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาจำหน่ายไม่เกิน 5 ตันต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.8

เมื่อจำหน่ายข้าวเปลือกกับรัฐบาลแล้ว เมื่อครบกำหนดไถ่ถอนเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ไปไถ่ถอนข้าวเปลือกที่จำหน่ายไว้คิดเป็นร้อยละ 42.5 และจะมีการไถ่ถอนบ้างในบางปีกรณีราคาข้าวสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 20.8 จำนวนที่ไถ่ถอนแต่ละครั้งส่วนใหญ่ จะไถ่ถอนข้าวที่จำหน่ายไว้เพียงบางส่วนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณที่จำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 51.7 ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าร้อยละพฤติกรรมของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 120

พฤติกรรมของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรมีการเพาะปลูกข้าวปีละ	(120)	(100)
1 ครั้ง นาปี	97	80.8
1 ครั้ง นาปรัง	-	-
2 ครั้ง นาปีและนาปรัง	23	19.2
พื้นที่เพาะปลูก	(120)	(100)
พื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 10 ไร่	36	30.0
พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 - 19 ไร่	55	45.8
พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 20 - 59 ไร่	16	13.3
พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 60 - 99 ไร่	8	6.7
พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป	5	4.2
การขายข้าวปกติจะขายผ่าน	(120)	(100)
ขายที่โรงสี	86	71.7
ขายที่สหกรณ์การเกษตร	22	18.3
ขายที่ตลาดกลาง	8	6.7
ผู้รวบรวมในท้องถิ่น	4	3.3
ความชื้นของข้าวเปลือกที่ขาย หรือจำหน่าย	(120)	(100)
ความชื้นร้อยละไม่เกิน 15	13	10.8
ความชื้นประมาณร้อยละ 16 - 20	37	31.7
ความชื้นประมาณร้อยละ 21 - 29	56	46.6
ความชื้นมากกว่าร้อยละ 30	14	11.7
ถ้าราคาข้าวต่ำเกินไปไม่เป็นที่พอใจจะ	(120)	(100)
ขายตามช่องทางปกติ	17	14.2
ขายผ่านสหกรณ์การเกษตร	10	8.3
จำหน่ายข้าวกับภาครัฐ	83	69.2
เก็บไว้รอราคา	10	8.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 120

พฤติกรรมของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
มีการเข้าร่วมการจำหน่ายข้าวกับรัฐบาลกี่ครั้งต่อปี	(120)	(100)
ปีละ 2 ครั้ง(นาปีและนาปรัง)	34	28.3
ปีละ 1 ครั้ง(นาปี)	49	40.8
ปีละ 1 ครั้ง(นาปรัง)	12	10.0
บางปี กรณี ราคาข้าวตกต่ำ	11	9.2
ไม่เคยจำหน่าย	14	11.7
ในช่วง 5 ปีจำหน่ายกับภาครัฐ	(120)	(100)
จำหน่ายทุกปี	83	69.2
จำหน่ายบางปี	37	30.8
จำหน่ายผ่านสหกรณ์การเกษตร	-	-
เกษตรกรจำหน่ายข้าวโดยวิธีใด	(120)	(100)
จำหน่าย ชึ่งฉางเกษตรกร	24	20
จำหน่าย โรงสีที่เข้าร่วมโครงการ	84	70
จำหน่ายผ่านสหกรณ์การเกษตร	12	10
ปริมาณที่จำหน่ายกับภาครัฐ	(120)	(100)
ไม่เกิน 5 ตัน	31	25.8
ปริมาณ 5 – 9 ตัน	68	56.7
ปริมาณ 10 – 29 ตัน	9	7.5
ปริมาณ 30 – 49 ตัน	9	7.5
ปริมาณตั้งแต่ 50 ตันขึ้นไป	3	2.5
การไถ่ถอนข้าวในแต่ละปี	(120)	(100)
ปีละ 2 ครั้ง(นาปีและนาปรัง)	22	18.3
ปีละ 1 ครั้ง(นาปี)	11	9.2
ปีละ 1 ครั้ง(นาปรัง)	11	9.2
บางปี กรณี ราคาข้าวเพิ่มสูงขึ้น	25	20.8
ไม่เคยไถ่ถอน	51	42.5
จำนวนที่ไถ่ถอนต่อครั้ง	(120)	(100)
ไถ่ถอนครบตามจำนวนที่จำหน่าย	13	10.8
ไถ่ถอนมากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณที่จำหน่าย	15	12.5
ไถ่ถอนเพียงบางส่วนน้อยกว่าครึ่งของปริมาณที่จำหน่าย	62	51.7
ไม่มียอดการไถ่ถอน	30	25

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.1.3 ทักษะของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

1) ทักษะเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล ผลจากการศึกษาเกษตรกรจำนวน 120 ราย ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล โดยเห็นด้วยกับการรับจำนำข้าวของรัฐบาลจำนวน 106 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.3 และไม่เห็นด้วยกับการรับจำนำข้าวของรัฐบาลจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.7

สำหรับการกำหนดราคารับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าราคาที่รับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรเป็นราคาที่เหมาะสมแล้ว คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาเห็นว่าราคาต่ำเกินไป คิดเป็นร้อยละ 42.5 และเห็นว่าสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 5.8 และหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคารับจำนำของรัฐบาลเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าควรกำหนดราคาโดยให้อิงต้นทุนการผลิต คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ การกำหนดราคารับจำนำควรอิงราคาตลาดและต้นทุนการผลิต คิดเป็นร้อยละ 23.3 และเห็นว่าควรอิงกับราคาตลาด คิดเป็นร้อยละ 21.7

ส่วนจำนวนครั้งในการรับจำนำข้าวเปลือกในแต่ละปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารัฐบาลควรกำหนดให้มีการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร จำนวน 2 ครั้งต่อปี คือ จำนำทั้งข้าวนาปี และนาปรัง คิดเป็นร้อยละ 57.5 เห็นว่าควรรับจำนำข้าวปีละ 1 ครั้ง เฉพาะข้าวนาปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 เห็นว่าควรรับจำนำปีละ 1 ครั้ง เฉพาะข้าวนาปรัง คิดเป็นร้อยละ 11.7 และคิดว่าไม่ควรมีการรับจำนำข้าว คิดเป็นร้อยละ 10.8 ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของทัศนคติของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

n = 120

ทัศนคติของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรมีความคิดเห็นกับการรับจำนำ	(120)	(100)
เห็นด้วย	106	88.3
ไม่เห็นด้วย	14	11.7
เกษตรกรมีความคิดเห็นกับราคาการรับจำนำ	(120)	(100)
เหมาะสมแล้ว	62	51.7
สูงเกินไป	7	5.8
ต่ำเกินไป	51	42.5
การกำหนดราคาแทรกแซงรัฐบาลควรกำหนดจาก	(120)	(100)
อิงราคาตลาด	26	21.7
อิงต้นทุนการผลิต	55	45.8
อิงราคาส่งออก	11	9.2
อิงราคาตลาดและต้นทุนการผลิต	28	23.3
จำนวนครั้งที่อยากให้รัฐทำการรับจำนำ	(120)	(100)
2 ครั้งทั้งนาปีและนาปรัง	69	57.5
1 ครั้งนาปี	24	20.0
1 ครั้งนาปรัง	14	11.7
ไม่ควรมีการรับจำนำ	13	10.8

ที่มา : จากแบบสอบถาม

2) สาเหตุเกษตรกรร้องเรียนให้รัฐบาลแทรกแซงราคาข้าว และประโยชน์ที่ได้รับจากรับจำนำข้าว

ในการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของเกษตรกรต่อสาเหตุที่เกษตรกรออกมาร้องเรียนให้มีการแทรกแซงราคาข้าว และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ได้กำหนดแสดงระดับความคิดเห็น ตั้งแต่ 1 – 5 โดยให้ค่าความสำคัญในระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1 ค่าความสำคัญในระดับน้อย เท่ากับ 2 ค่าความสำคัญในระดับปานกลาง เท่ากับ 3 ค่าความสำคัญในระดับมาก เท่ากับ 4 และค่าความสำคัญในระดับมากที่สุด เท่ากับ 5 จากนั้นนำระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อของเกษตรกรทั้งหมด 120 ราย รวมกันหารด้วย 120 คิดเป็นค่าเฉลี่ยของความความคิดเห็นทั้งหมดแบ่งเป็นช่วง ดังนี้ (โดยใช้โปรแกรม SPSS)

คะแนนเฉลี่ย 4.5 – 5.0	แปลค่า	ความสำคัญในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.5 – 4.4	แปลค่า	ความสำคัญในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.5 – 3.4	แปลค่า	ความสำคัญในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.5 – 2.4	แปลค่า	ความสำคัญในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.0 – 1.4	แปลค่า	ความสำคัญในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 120 ราย พบว่าสาเหตุที่เกษตรกรออกมาร้องเรียนให้มีการแทรกแซงราคาข้าวโดยการรับจำนำข้าวนั้น ลำดับแรก เกิดจากสาเหตุของต้นทุนปัจจัยการผลิตสูงขึ้น(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน) โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 ลำดับสอง เกิดจากสาเหตุปัญหาหนี้สินของเกษตรกร ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0 ลำดับสาม เกิดจากสาเหตุเกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว และราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 ลำดับสี่ เกิดจากสาเหตุโรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 ลำดับห้า เกิดจากปัญหาผลผลิตออกมากโรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัด ให้ค่าความสำคัญระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5

สำหรับความคิดเห็นของเกษตรกรในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล อันดับแรก เกษตรกรเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าวคือเกษตรกรขายข้าวได้ในราคาสูง , เกษตรกรมีทางเลือกในการขายข้าวมากขึ้น และเกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 ลำดับสอง เกษตรกรสามารถฝากเก็บข้าวเปลือกไว้เพื่อรอราคา และผลักดันให้ผู้ค้าข้าวรับซื้อข้าวในราคา

สูงขึ้น โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6 ลำดับสุดท้ายเห็นว่าการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลจะทำให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเกษตรกรกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

n = 120

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
สาเหตุที่เกษตรกรออกมาร้องเรียนให้มีการจำหน่ายข้าว			
ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน)	4.3	มาก	1
ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร	4.0	มาก	2
เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว	3.9	มาก	3
ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต	3.9	มาก	3
โรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ	3.7	มาก	4
ปัญหาผลผลิตออกมามากโรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัด	3.5	มาก	5
เกษตรกรได้ประโยชน์อะไรจากการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล			
จากการขายข้าวได้ในราคาสูง	3.8	มาก	1
มีทางเลือกในการขายข้าว	3.8	มาก	1
เกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น	3.8	มาก	1
เกษตรกรสามารถฝากเก็บข้าวเปลือกไว้เพื่อรอราคา	3.6	มาก	2
ต้องการผลักดันให้ผู้ค้าข้าวรับซื้อข้าวในราคาที่สูงขึ้น	3.6	มาก	2
ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว	3.5	มาก	3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

3) ปัญหาในการรับจำหน่ายข้าวของภาครัฐ ทัศนคติและความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาในการรับจำหน่ายข้าวของภาครัฐ ลำดับแรก เกษตรกรแสดงระดับความคิดเห็น โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คือ ปัญหาการสวมสิทธิ์ ปัญหารัฐต้องใช้งบประมาณมากในการแก้ไขปัญหา และปัญหางบประมาณของรัฐไม่เพียงพอ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6 ปัญหาในลำดับรองลงมา เกษตรกรให้ค่าความสำคัญในระดับมาก คือ ปัญหาการปลอมปนข้าว และปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำหน่ายข้าว คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5

4) **ผลกระทบจากการรับจำนำข้าวของรัฐบาล** ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบจากการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ที่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละด้านได้รับ ลำดับแรก เห็นว่าการรับจำนำข้าวจะทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 ลำดับที่สอง ส่งผลกระทบต่อระบบตลาด มีความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4 และลำดับที่สาม เห็นว่าการแทรกแซงราคาข้าวโดยการรับจำนำข้าวของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการค้าข้าว โรงสีข้าว , ผู้ส่งออกข้าว รวมไปถึงทำให้เกษตรกรไม่มีการพัฒนาการผลิต โดยเกษตรกรให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3 ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบการแทรกแซงราคาข้าว

n = 120

ปัญหาและผลกระทบในแต่ละด้าน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ปัญหาการรับจำนำข้าว			
ปัญหาการสวมสิทธิ์เกษตรกร	3.6	มาก	1
ปัญหา รัฐต้องใช้งบประมาณมากในการแก้ไขปัญหา	3.6	มาก	1
ปัญหางบประมาณของรัฐไม่เพียงพอ	3.6	มาก	1
ปัญหาการปลอมปนข้าว	3.5	มาก	2
ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว	3.5	มาก	2
ผลกระทบที่ได้รับของผู้เกี่ยวข้องแต่ละด้าน			
รัฐสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการแทรกแซงราคา	3.5	มาก	1
ผลกระทบต่อตลาด	3.4	ปานกลาง	2
ผู้ประกอบการค้าข้าว / โรงสีข้าว	3.3	ปานกลาง	3
ผู้ส่งออกข้าวได้รับผลกระทบ	3.3	ปานกลาง	3
เกษตรกรไม่มีการพัฒนา เมื่อมีการประกันราคาข้าว	3.3	ปานกลาง	3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

5) **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับจำนำของรัฐบาล** จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 120 ราย ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับจำนำของรัฐบาล แยกระดับความคิดเห็นเป็น 2 ประเด็นคือ

5.1 ควรยกเลิกการรับจํานำข้าว เกษตรกรแสดงระดับความคิดเห็นอันดับแรกเห็นว่า ควรยกเลิกการรับจํานำข้าว เพราะ มีการทุจริตมาก โดยให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 รองลงมาเห็นว่าควรยกเลิกเพราะทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออก โรงสีข้าวได้รับผลกระทบ , เกษตรกร ไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง และทำให้รัฐบาลสูญเสียเงินงบประมาณ โดยให้ความสำคัญระดับปานกลางคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.2 ลำดับสามเห็นว่าควรยกเลิกเพราะทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1

5.2 ไม่ควรยกเลิกการรับจํานำข้าว เกษตรกรแสดงระดับความคิดเห็นอันดับแรก เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.1 ลำดับสองเห็นว่าไม่ควรยกเลิกเพราะเกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านราคา , กลไกตลาดไม่ทำงานโรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำ โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับสาม เห็นว่าไม่ควรยกเลิกเพราะการจํานำข้าวจะช่วยดึงผลผลิตส่วนเกินออกสู่ตลาด โดยให้ความสำคัญระดับปานกลางคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3 ลำดับสี่ เห็นว่าไม่ควรยกเลิกการรับจํานำข้าวเพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย โดยให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการแทรกแซงราคาข้าว

n = 120

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ควรยกเลิก เหตุผลคือ			
มีการทุจริตมาก	3.5	มาก	1
ทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออก โรงสีข้าวได้รับผลกระทบ	3.2	ปานกลาง	2
เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์โดยแท้จริง	3.2	ปานกลาง	2
สูญเสียเงินงบประมาณ	3.2	ปานกลาง	2
การรับจํานำทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด	3.1	ปานกลาง	3
ไม่ควรยกเลิก เหตุผลคือ			
ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น	4.1	มาก	1
เกษตรกรยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคา	3.6	มาก	2
กลไกตลาดไม่ทำงาน โรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำไป	3.6	มาก	2
ช่วยดึงผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด	3.3	ปานกลาง	3
เพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย	2.8	ปานกลาง	4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.2 ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ โรงสีจำนวน 60 ราย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความเกี่ยวข้องกับการค้าข้าว

ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 51.7 เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 48.3 และมีอายุอยู่ระหว่าง 30-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.3 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.7 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.0 ส่วนระยะเวลาทำงาน ส่วนใหญ่ทำงานมานาน 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีระยะเวลาการทำงานระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.7 ระดับรายได้ต่อเดือนมีรายได้มากกว่า 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.7 และผู้กรอกแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าข้าว คือเป็นโรงสีข้าวคิดเป็นร้อยละ 68.3 เป็นผู้ส่งออกข้าวคิดเป็นร้อยละ 21.7 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ	(60)	(100)
ชาย	29	48.3
หญิง	31	51.7
อายุ	(60)	(100)
ต่ำกว่า 30	6	10.0
30-50 ปี	50	83.3
50 ปีขึ้นไป	4	6.7
การศึกษาสูงสุด	(60)	(100)
ประถม 1-6	4	6.7
มัธยม 1-6	9	15.0
อนุปริญญา/ปวศ.	4	6.7
ปริญญาตรี	22	36.7
ปริญญาโทขึ้นไป	21	35.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 60

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระยะเวลาทำงาน	(60)	(100)
1-5 ปี	6	10.0
5-10	22	36.7
10-20 ปี	24	40.0
มากกว่า 20 ปี	8	13.3
รายได้ต่อเดือน ต่อครัวเรือน	(60)	(100)
น้อยกว่า 5,000 บาท	-	-
5,001 - 10,000 บาท	3	5.0
10,001 - 15,000 บาท	10	16.7
15,001 - 20,000 บาท	3	5.0
20,001 - 25,000 บาท	7	11.7
25,001 ขึ้นไป	37	61.7
มีความเกี่ยวข้องกับการค้าข้าว	(60)	(100)
โรงสีข้าว	41	68.3
ผู้ส่งออก	13	21.7
ตลาดกลางข้าว	1	1.7
โรงสีและผู้ส่งออก	5	8.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.2.2 การศึกษาพฤติกรรมของผู้ประกอบการโรงสี

ผลการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงสี จำนวน 60 ราย เป็นดังนี้

การซื้อขายข้าวตามการค้าปกติ (กรณีรัฐบาลไม่รับจำนำข้าว) ในแต่ละฤดูกาลผลิตส่วนใหญ่จะซื้อขายข้าวตามการค้าปกติประมาณ 5,001-10,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 31.7 ลำดับสองซื้อขายข้าวประมาณ 1,000-5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ลำดับสามซื้อขายข้าวประมาณ 15,001-20,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 23.3 สำหรับความจุโกดังที่ใช้เก็บข้าวปีของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ความจุโกดังเก็บได้มากกว่า 10,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาสามารถจัดเก็บข้าวได้ประมาณ 3,001-5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 25

การซื้อข้าวนาปรังจากการศึกษาพบว่า มีผู้ประกอบการเพียงจำนวน 32 ราย จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 60 ราย มีการรับซื้อข้าวในฤดูการผลิตข้าวนาปรังจากเกษตรกรตามการค้าปกติ (กรณีรัฐบาลไม่รับจำนำข้าว) ปริมาณประมาณ 1,000 – 5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมามีการซื้อขายข้าวตามการค้าปกติประมาณ 5,001-10,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และความจุของโกดังที่ใช้จัดเก็บข้าวนาปรังส่วนใหญ่จัดเก็บข้าวนาได้ประมาณ 3,001 – 5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาจัดเก็บข้าวนาปรังในปริมาณ 5,001 – 7,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 24.2

วิธีการรวบรวมและตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาขายให้แก่ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการตรวจวัดความชื้น สิ่งเจือปน และตรวจสอบชั้นคุณภาพข้าวแล้วจึงตีราคา คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาคือ ใช้วิธีการตรวจวัดความชื้นและตรวจสอบชั้นคุณภาพข้าวแล้วจึงตีราคา คิดเป็นร้อยละ 16.7 สำหรับข้าวเปลือกของเกษตรกรที่ผู้ประกอบการรับซื้อส่วนใหญ่มีระดับความชื้นประมาณร้อยละ 21-29 คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาที่มีความชื้นประมาณร้อยละ 16-20 คิดเป็นร้อยละ 41.7 และมีความชื้นต่ำกว่าร้อยละ 15 คิดเป็นร้อยละ 11.7

ความสามารถในการสีแปรสภาพข้าวเปลือกของผู้ประกอบการโรงสีส่วนใหญ่สามารถสีแปรสภาพข้าวเปลือกได้ประมาณ 201-300 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาสามารถสีแปรสภาพข้าวเปลือกต่อวัน ประมาณมากกว่า 300 ตัน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และสีแปรสภาพข้าวเปลือกได้ประมาณ 151-200 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 20 สีแปรสภาพข้าวได้ประมาณ 100-150 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และต่ำกว่า 100 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 15 โดยข้าวที่สีแปรสภาพเป็นข้าวสารแล้ว ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการแต่ละรายจะรวบรวมและส่งจำหน่ายภายในประเทศในปริมาณประมาณ 1,000-5,000 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงส่งจำหน่ายภายในประเทศต่อรายประมาณ 5,001-10,000 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.2 และมีการส่งออกไปต่างประเทศต่อรายในปริมาณ 1,000-5,000 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงส่งจำหน่ายต่างประเทศปริมาณ 10,001-15,000 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 25

การเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวกับรัฐบาล จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ 95 โดยเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 1- 5 ปีคิดเป็นร้อยละ 80 และเข้าร่วมโครงการมาประมาณ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 โดยส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการปีละ 2 ครั้ง ทั้งนาปีและนาปรัง คิดเป็นร้อยละ 61.7 และเข้าร่วมโครงการปีละ 1 ครั้ง เฉพาะนาปี คิดเป็นร้อยละ 35

ดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าร้อยละพฤติกรรมของผู้ประกอบการ โรงสีกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

พฤติกรรมผู้ประกอบการโรงสี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปริมาณซื้อขายข้าวหน้าปีตามการค้ำปกิตแต่ละปี (กรณีรัฐบาลไม่รับจำนำข้าว)	(60)	(100)
1,000 – 5,000 ตัน	16	26.7
5001 – 10,000 ตัน	19	31.7
10,001 – 15,000 ตัน	6	10.0
15,001 – 20,000 ตัน	14	23.3
มากกว่า 20,000 ตัน	5	8.3
ไม่ซื้อเลย		
โกดังสามารถบรรจุข้าวหน้าปีจำนวน	(60)	(100)
1,000 – 3,000 ตัน	10	16.7
3001 – 5,000 ตัน	15	25.0
5,001 – 7,000 ตัน	6	10.0
7,001 – 9,000 ตัน	3	5
9,001 – 10,000 ตัน	9	15.0
มากกว่า 10,000 ตัน	17	28.3
ปริมาณซื้อขายข้าวหน้าปีจริงตามการค้ำปกิต (กรณีรัฐบาลไม่รับจำนำข้าว)	(32)	(100)
1,000 – 5,000 ตัน	19	59.4
5001 – 10,000 ตัน	10	31.3
10,001 – 15,000 ตัน	-	-
15,001 – 20,000 ตัน	-	-
มากกว่า 20,000 ตัน	-	-
ไม่ซื้อเลย	3	9.4
โกดังสามารถบรรจุข้าวหน้าปีจริงจำนวน	(33)	(100)
1,000 – 3,000 ตัน	2	6.1
3001 – 5,000 ตัน	14	42.4
5,001 – 7,000 ตัน	8	24.2
7,001 – 9,000 ตัน	-	-
9,001 – 10,000 ตัน	5	15.2
มากกว่า 10,000 ตัน	2	6.1
ไม่จัดเก็บ	2	6.1

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 60

พฤติกรรมผู้ประกอบการโรงสี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วิธีการรวบรวมและตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกที่เกษตรกรมาขายข้าว	(60)	(100)
ตรวจวัดความชื้นอย่างเดียวแล้วจึงตีราคา	5	8.3
ตรวจวัดความชื้นและตรวจสอบคุณภาพข้าวแล้วจึงตีราคา	10	16.7
ตรวจวัดความชื้น สิ่งเจือปน และชั้นคุณภาพข้าวแล้วจึงตีราคา	39	65.0
ตกลงราคาโดยประมาณความชื้น	6	10.0
ข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาขายหรือจำหน่ายส่วนใหญ่จะมีระดับความชื้นระดับ	(60)	(100)
ข้าวเปลือกที่มีความชื้นต่ำกว่าร้อยละ 15	7	11.7
ข้าวเปลือกที่มีความชื้นประมาณร้อยละ 16-20	25	41.7
ข้าวเปลือกที่มีความชื้นประมาณร้อยละ 21-29	27	45.0
ข้าวเปลือกที่มีความชื้นมากกว่าร้อยละ 30	1	1.7
ความสามารถในการสีแปรสภาพข้าวเปลือกต่อวัน	(60)	(100)
ต่ำกว่า 100 ตัน	9	15.0
100-150 ตัน	10	16.7
151-200 ตัน	12	20.0
201-300 ตัน	16	26.7
มากกว่า 300 ตัน	13	21.7
การสีแปรสภาพข้าวเป็นข้าวสาร		
เพื่อจำหน่ายภายในประเทศจำนวน	(58)	(100)
▪ 1,000-5,000 ตัน	30	51.7
▪ 5,001-10,000 ตัน	10	17.2
▪ 10,001-15,000 ตัน	5	8.6
▪ 15,001-20,000 ตัน	4	6.9
▪ 20,001-25,000 ตัน	2	3.4
▪ 25,001-30,000 ตัน	2	3.4
▪ มากกว่า 30,000 ตัน	5	8.6
ส่งออกต่างประเทศจำนวน	(12)	(100)
▪ 1,000-5,000	9	75.0
▪ 5,001-10,000	-	-
▪ 10,001-15,000	3	25.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 60

พฤติกรรมผู้ประกอบการโรงสี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เคยเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล	(60)	(100)
เคยเข้าร่วมโครงการฯ	57	95.0
ไม่เคยเข้าร่วมโครงการฯ	3	5.0
เคยร่วมโครงการมาแล้วกี่ปี	(60)	(100)
1-5 ปี	48	80.0
6-10 ปี	11	18.3
มากกว่า 10 ปี	1	1.7
สมัครเข้าร่วมโครงการ รับจํานําข้าวกับภาครัฐปีละกี่ครั้ง	(60)	(100)
ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนาปีและนาปรัง	37	61.7
ปีละ 1 ครั้ง เฉพาะนาปี	21	35.0
ปีละ 1 ครั้ง เฉพาะนาปรัง	1	1.7
บางปีกรณีข้าวราคาตกต่ำ	1	1.7

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.2.3 ทักษะของผู้ประกอบการโรงสีกับการแทรกแซงราคาข้าวของภาครัฐ

1) ทักษะเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าว

ผู้ประกอบการโรงสีแสดงความคิดเห็นต่อการแทรกแซงราคาข้าว เกี่ยวกับเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการรับจํานําข้าวกับรัฐบาล เนื่องจากสาเหตุ ไม่สามารถซื้อขายข้าวตามการค้ำปกติได้เพราะรัฐกำหนดราคาจํานําไว้สูง คิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมาเห็นว่ารับจํานํารัฐบาลฝักเก็บและสีแปรสภาพข้าวดีกว่าแข่งขันรับซื้อข้าวกับรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 36.7

สำหรับผลกระทบที่ผู้ประกอบการได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลลำดับแรก เห็นว่า การแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลทำให้ผู้ประกอบการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรได้ยากเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จะจํานําข้าวกับรัฐบาลมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 62.7 และมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบยังมีการรวบรวมผลผลิตเป็นปกติเพราะเกษตรกรไม่สะดวกเข้าร่วมโครงการคิดเป็นร้อยละ 43.3 สำหรับการที่รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงราคาข้าวส่งผลกระทบต่อการซื้อขายข้าวตามการค้ำปกติ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลให้การซื้อขายลดลงมากกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 61.7 และมีผลให้การซื้อขายลดลงร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 28.3

กรณีเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวกับรัฐบาล ผู้ประกอบการโรงสีมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไรในการซื้อขายและรับจำนำข้าว ผลการศึกษาผู้ประกอบการมีการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ซื้อข้าวตามการค้ำปกติน้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณรับจำนำ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 31 แสดงความเห็นว่ามี การซื้อข้าวตามการค้ำปกติน้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณที่รับจำนำ โดยรับซื้อในปริมาณน้อยกว่า 2,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 61.3

2. ซื้อขายตามการค้ำปกติมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณรับจำนำ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 29 ราย แสดงความเห็นว่ามี การซื้อข้าวตามการค้ำปกติ ในปริมาณมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณที่รับจำนำ โดยรับซื้อในปริมาณ 3,001-5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 55.2

3. การรับฝากข้าวที่รัฐบาลรับจำนำจากเกษตรกร ผลการศึกษา ผู้ประกอบการจำนวน 60 รายมีความเห็นว่า ส่วนใหญ่จะรับฝากข้าวที่รัฐบาลรับจำนำในปริมาณ 7,001-10,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 35 และรับฝากข้าวที่รัฐบาลรับจำนำ 3,001- 5,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 25

4. การเข้าร่วมโครงการกับรัฐบาลมีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 60 ราย ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นการเข้าร่วมโครงการฯ มีความคุ้มค่าและเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 76.7

ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้ประกอบการ โรงสีกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ทัศนคติเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าว	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
สาเหตุที่ท่านเลือกเข้าร่วมโครงการจำนำข้าวกับรัฐบาลคือ	(60)	(100)
ไม่สามารถซื้อขายข้าวตามการค้ำปกติได้เพราะรัฐกำหนดราคาจำนำสูง	38	63.3
รับจ้างรัฐบาลฝากเก็บและสีแปรสภาพข้าวดีกว่าแข่งขันกับรัฐบาล	22	36.7
ผลกระทบต่อผู้ประกอบการจากการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลคือ	(60)	(100)
รับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรได้ยากเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จำนำข้าวกับรัฐหมด	34	62.7
รวบรวมผลผลิตเป็นปกติ เพราะเกษตรกรไม่สะดวกเข้าร่วมโครงการ	26	43.3
การที่รัฐเข้าไปรับจำนำข้าวทำให้การซื้อขายตามการค้ำปกติลดลงคือ	(60)	(100)
ลดลงมากกว่าร้อยละ 50	37	61.7
ลดลงประมาณร้อยละ 50	17	28.3
ลดลงน้อยกว่าร้อยละ 50	3	5
ไม่มีผล	3	5

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 60

ทัศนคติเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าว	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
กรณีเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวกับภาครัฐท่านมีวิธีการจัดการอย่างไร		
ซื้อข้าวตามการค้าปกติน้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณรับจำนำจำนวน	(31)	(100)
☐ น้อยกว่า 2,000 ตัน	18	60.0
☐ 2,001-3,000 ตัน	9	30.0
☐ 3,001-5,000 ตัน	2	6.7
☐ 5,001-7,000 ตัน	-	-
☐ 7,001-10,000 ตัน	1	3.3
☐ เกินกว่า 10,000 ตัน	-	-
ซื้อข้าวตามการค้าปกติมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณจำนำจำนวน	(29)	(100)
☐ น้อยกว่า 2,000 ตัน	6	20.7
☐ 2,000-3,000 ตัน	3	10.3
☐ 3,001-5,000 ตัน	16	55.2
☐ 5,001-7,000 ตัน	1	10.3
☐ 7,001-10,000 ตัน	-	-
☐ เกินกว่า 10,000 ตัน	-	-
รับฝากข้าวที่รัฐบาลรับจำนำจากเกษตรกร	(60)	(100)
☐ น้อยกว่า 2,000 ตัน	6	10.0
☐ 2,000-3,000 ตัน	5	8.3
☐ 3,001-5,000 ตัน	15	25.0
☐ 5,001-7,000 ตัน	8	13.3
☐ 7,001-10,000 ตัน	21	35.0
☐ เกินกว่า 10,000 ตัน	5	8.3
การเข้าร่วมโครงการกับภาครัฐ ท่านคิดว่าคุ้มค่าหรือไม่กับค่าใช้จ่ายดำเนินการ	(60)	(100)
คุ้มค่า	46	76.7
ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย	6	10.0
อื่นๆ หากขาดการบริหารจัดการไม่ดีจะไม่คุ้มค่า	8	13.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

2) ทัศนคติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการจำหน่ายข้าวกับรัฐบาล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นผู้ประกอบการ โรงสี เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการกับรัฐบาล มีระดับความยุ่งยากจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

เงื่อนไขโรงสี

ผลการศึกษา ผู้ประกอบการโรงสี เห็นว่าในการเข้าร่วมโครงการกับรัฐบาลโดยโรงสีจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด มีระดับความยุ่งยากลำดับแรกคือ โรงสีต้องรับซื้อข้าวเปลือกไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณรับจำหน่ายและวางเงินค้ำประกัน 20% (หรือค้ำประกันอย่างเดียว 70%) มีความยุ่งยากในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับสองคือ โรงสีต้องให้ความร่วมมือกับราชการและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด มีระดับความยุ่งยากปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1 ลำดับสามคือ โรงสีรับจำหน่ายข้าวเปลือกได้ไม่เกิน 50 เท่าของกำลังการผลิต มีระดับความยุ่งยากปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.6 ลำดับสี่คือ การห้ามเผาเผา มีระดับความยุ่งยากน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.4 และลำดับห้าคือ การห้ามนำข้าวที่รับจำหน่ายออกมาหมุนเวียน และต้องติดโทรทัศน์วงจรปิดในบริเวณที่สามารถบันทึกภาพกิจกรรมการดำเนินการรับจำหน่ายได้ชัดเจน มีความยุ่งยากระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.1

เงื่อนไขโกดังกลางรับฝากข้าวสาร

ผลการศึกษาผู้ประกอบการโรงสี เกี่ยวกับเงื่อนไขการเป็นโกดังกลางรับฝากข้าวสาร มีระดับความยุ่งยากลำดับแรก คือ ผู้ประกอบการเห็นว่าเงื่อนไขของรัฐบาลโดยให้ อคส. และ อ.ต.ก. เข้าโกดังกลางเก็บข้าวสาร โดยผู้เข้าร่วมโครงการให้เข้าโกดังกลางรับฝากข้าวสารจะต้องรับผิดชอบ ปริมาณ ชนิด คุณภาพข้าวสาร มีความยุ่งยากในระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.2 และลำดับที่สองคือ การต้องติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบริเวณที่สามารถบันทึกภาพการส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลางและขนถ่ายออกได้ชัดเจนด้วยนั้น มีความยุ่งยากในระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.0

การสีแปรสภาพ/การระบายข้าว

ผลการศึกษาผู้ประกอบการโรงสี เกี่ยวกับการสีแปรสภาพและการระบายข้าว นั้น มีระดับความยุ่งยาก คือ การสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกเจ้า ข้าวเปลือกปทุมธานี และข้าวเปลือกหอมจังหวัด ทุก 15 วันในอัตราร้อยละ 100 โดยจะต้องส่งมอบภายใน 15 วัน นั้น มีความยุ่งยากใน

ระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.8 ส่วนกรณีการสั่งสีแปรสภาพข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียวสีทุก 15 วัน ในอัตราร้อยละ 50 ส่งมอบภายใน 15 วัน มีความยุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.7

ความยุ่งยากในการเข้าร่วมโครงการ ผลการศึกษาผู้ประกอบการ โรงสีได้แสดงระดับความคิดเห็นตามระดับความยุ่งยากจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

- วงเงินค้ำประกัน มีความยุ่งยากในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.8
  - ปัญหาเรื่องคุณภาพข้าวที่รับจํานามีสิ่งเจือปน มีความยุ่งยากในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5
  - ข้าวที่รัฐฝากเก็บนานเกินไป มีความยุ่งยากในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5
  - การสีแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสารเพื่อส่งมอบให้รัฐบาลไม่ได้คุณภาพตามที่กำหนด มีความยุ่งยากในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.3
  - สถานที่เก็บข้าวเปลือกในโครงการรับจํานาข้าวมีไม่เพียงพอ มีความยุ่งยากในระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.0
- ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการรับจํานาข้าว

n = 60

ทัศนคติเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการกับภาครัฐ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
เงื่อนไขโรงสี			
โรงสีต้องรับซื้อข้าวเปลือกไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณรับจํานาและค้ำประกัน 20% (หรือค้ำประกันอย่างเดียว 70%)	3.6	มาก	1
โรงสีต้องให้ความร่วมมือกับราชการและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด	3.1	ปานกลาง	2
โรงสีรับจํานาได้ไม่เกิน 50 เท่าของกำลังการผลิต	2.6	ปานกลาง	3
ห้ามเปาเกา	2.4	น้อย	4
ห้ามนำข้าวที่รับจํานาออกมาหมุนเวียน	2.1	น้อย	5
ติดโทษปรับจําคุกในบริเวณที่สามารถบันทึกภาพกิจกรรม	2.1	น้อย	5
การดำเนินการรับจํานาได้ชัดเจน			

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 60

ทัศนคติเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการกับภาครัฐ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ
เงื่อนไขโคด้งกลาง			
อคส./อ.ต.ก. เข้าโคด้งกลางเก็บข้าวสาร และรับผิดชอบ ปริมาณ ชนิด คุณภาพ	2.2	น้อย	1
ต้องติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบริเวณที่สามารถบันทึกภาพการส่ง มอบข้าวสารเข้าโคด้งกลางและขนถ่ายออกได้ชัดเจน	2.0	น้อย	2
การเปลี่ยนแปลง/การระบายข้าว			
สั่งสีข้าวเปลือกเจ้า ข้าวเปลือกปทุมธานี และข้าวเปลือกหอมจังหวัด ทุก 15 วัน ในอัตราร้อยละ 100 ส่งมอบภายใน 15 วัน	2.8	ปานกลาง	1
ข้าวเปลือกหอมมะลิ และข้าวเปลือกเหนียวสั่งสีทุก 15 วัน ในอัตรา ร้อยละ 50 ส่งมอบภายใน 15 วัน	2.7	ปานกลาง	2
ความยุ่งยากในการเข้าร่วมโครงการ			
วงเงินค้ำประกันเข้าร่วมโครงการ	3.8	มาก	1
ข้าวที่รับจําจากเกษตรกรมีปัญหาเรื่องสิ่งเจปนมาก	3.5	มาก	2
ข้าวที่รัฐฝากเก็บนานเกินไป	3.5	มาก	2
สีแปรสภาพข้าวเพื่อส่งมอบไม่ได้คุณภาพตามที่กำหนด	3.3	ปานกลาง	3
สถานที่เก็บข้าวเปลือกโครงการจําข้าวไม่เพียงพอ	2.0	น้อย	4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

3) ทัศนคติเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

การแสดงผลทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับความจำเป็นในการที่รัฐบาลต้อง
แทรกแซงราคาข้าว แยกตามปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านการผลิต

ผลการศึกษา ความจำเป็นในลำดับแรก เกิดจากต้นทุนปัจจัยการผลิตสูงขึ้น
(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน) โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยที่ 4.0 รองลงเกิดจาก
ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ มีการให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยที่ 3.8 ลำดับที่สาม ปัญหา
ผลผลิตมีมากเกินความต้องการภายในประเทศ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9

ปัจจัยด้านราคา

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับแรก เกิดจากปัญหาราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต และราคาตลาดภายในประเทศไม่สอดคล้องราคาตลาดโลก โดยให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1 และเห็นว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าราคาตลาด ให้ความสำคัญระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.4

ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับแรก เกิดจากปัญหาเกษตรกรไม่มีช่องทางในการระบายผลผลิต โดยให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9 รองลงมาคือ ตลาดในประเทศไม่ทำงานมีการซื้อขายข้าวน้อย ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.8

ปัจจัยด้านการแข่งขัน

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับแรก เกิดจากราคาข้าวของไทยอิงตลาดโลกส่งผลให้ราคาซื้อขายข้าวในประเทศบางครั้งผันผวนตามภาวะการค้าข้าวโลก โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 รองลงมาคือ ตลาดส่งออกมีปัญหาในการแข่งขันด้านราคา ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.3 ลำดับสาม ตลาดภายในประเทศไม่มีการแข่งขัน ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9

ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับแรก เกิดจากประเทศผู้นำเข้ารับซื้อข้าวของไทยลดลง โดยให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1 ลำดับสอง ปริมาณคงเหลือข้าวในประเทศมีมากทำให้ราคาข้าวต่ำ ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.0 ลำดับสาม ปริมาณคงเหลือข้าวโลกส่งผลให้ราคาในประเทศต่ำ ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.7 ลำดับสี่ ประเทศผู้ผลิตผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก ให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.8

ดังแสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ทัศนคติเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการแทรกแซงราคาข้าว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ปัจจัยด้านการผลิต			
ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น (น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน)	4.0	มาก	1
ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	3.8	มาก	2
ผลผลิตมีมากเกินไปเกินความต้องการภายในประเทศ	2.9	ปานกลาง	3
ปัจจัยด้านราคา			
ราคาที่เกี่ยวข้องกับรายได้นั้นต่ำกว่าต้นทุนการผลิต	3.1	ปานกลาง	1
ราคาตลาดภายในประเทศไม่สอดคล้องกับราคาตลาดโลก	3.1	ปานกลาง	1
ราคาที่เกี่ยวข้องกับรายได้นั้นต่ำกว่าราคาตลาด	2.4	น้อย	2
ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด			
เกษตรกรไม่มีช่องทางในการระบายผลผลิต	2.9	ปานกลาง	1
ตลาดในประเทศไม่ทำงานมีการซื้อขายข้าวน้อย	2.8	ปานกลาง	2
ปัจจัยด้านการแข่งขัน			
ราคาข้าวของไทยอิงตลาดโลกส่งผลให้ราคาซื้อขายข้าวในประเทศบางครั้งผันผวนตามภาวะการค้าข้าวโลก	3.5	มาก	1
ตลาดส่งออกมีปัญหาในการแข่งขันด้านราคา	3.3	ปานกลาง	2
ตลาดภายในประเทศไม่มีการแข่งขัน	2.9	ปานกลาง	3
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ			
ประเทศผู้นำเข้ารับซื้อข้าวของไทยลดลง	3.1	ปานกลาง	1
ปริมาณคงเหลือข้าวในประเทศมีมากทำให้ราคาข้าวต่ำ	3.0	ปานกลาง	2
ปริมาณคงเหลือข้าวโลกส่งผลให้ราคาในประเทศต่ำ	2.7	ปานกลาง	3
ประเทศผู้ผลิตผลผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก	1.8	น้อย	4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4) ทัศนคติเกี่ยวกับสาเหตุที่เกษตรกรร้องเรียนขอให้รัฐเข้าไปแทรกแซงราคาข้าว

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ จำนวน 60 ราย พบว่าสาเหตุที่เกษตรกรออกมาร้องเรียนให้มีการจำหน่ายข้าว ผู้ประกอบการให้ความสำคัญลำดับแรกเกิดจากสาเหตุต้นทุนปัจจัยการผลิตสูงขึ้น (น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน) มีความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.3

ลำดับสอง สาเหตุเกิดจากปัญหานี้สินของเกษตรกร มีความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.1 ลำดับสาม สาเหตุเกิดจากราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต มีความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 ลำดับสี่ เกิดจากปัญหาผลผลิตออกมาก โรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัด มีความสำคัญในระดับปานกลางคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3 ลำดับห้า สาเหตุเกิดจากเกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว มีความสำคัญในระดับปานกลางคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.7 และลำดับหก สาเหตุเกิดจากโรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ มีความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับสาเหตุที่เกษตรกรร้องเรียนรัฐแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

สาเหตุที่เกษตรกรเรียกร้องขอ ให้รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงราคาข้าว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ
ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน)	4.3	มาก	1
ปัญหานี้สินของเกษตรกร	4.1	มาก	2
ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต	3.9	มาก	3
ปัญหาผลผลิตออกมาก โรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัด	3.3	ปานกลาง	4
เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว	2.7	ปานกลาง	5
โรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ	2.6	ปานกลาง	6

ที่มา : จากแบบสอบถาม

5) ทัศนคติเกี่ยวกับวิธีการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

ผลการศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการเกี่ยวกับวิธีการแทรกแซงราคาข้าว พบว่า เห็นด้วยกับการรับจำนำข้าวของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 85 และไม่เห็นด้วยกับการรับจำนำข้าวของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 15

การกำหนดเป้าหมายปริมาณการรับจำนำ เห็นว่า รัฐบาลกำหนดเป้าหมายปริมาณรับจำนำข้าวเปลือกในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว คิดเป็นร้อยละ 76.7 และเห็นว่าปริมาณรับจำนำยังไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 18.3 และเห็นว่าควรเพิ่มปริมาณรับจำนำ คิดเป็นร้อยละ 5

การกำหนดราคารับจำนำ มีการแสดงความเห็นว่า การกำหนดราคาจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนที่เหลือเห็นว่ามีราคาสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 33.3

ประสิทธิภาพในการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินการของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 55 โดยให้เหตุผลว่า ทำให้ราคาข้าวในตลาดสูงขึ้น และเห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 45 อันเนื่องมาจากเหตุผลลำดับแรกคือ มาตรการต่างๆยังก่อให้เกิดการรั่วไหลและสูญเปล่า คิดเป็นร้อยละ 45 ลำดับสองคือ ผลประโยชน์จากการแทรกแซงราคาข้าวเปลือกตกไปสู่พ่อค้าและโรงสี คิดเป็นร้อยละ 28.3 ลำดับสามคือ รัฐบาลมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงมากไม่คุ้มค่ากับผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ คิดเป็นร้อยละ 23.3 และลำดับสี่ อื่นๆ คือ การรับจํานาข้าวทำให้เกิดช่องทางการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจํานา คิดเป็นร้อยละ 3.3 ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าร้อยละของทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับวิธีการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ทัศนคติ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เห็นด้วยกับการรับจํานาข้าวเปลือกของรัฐบาล	(60)	(100)
เห็นด้วย	51	85.0
ไม่เห็นด้วย	9	15.0
ปริมาณการรับจํานาข้าวเปลือกที่รัฐเข้าไปแทรกแซงมีความเหมาะสม	(60)	(100)
เหมาะสม	46	76.7
ไม่เหมาะสม	11	18.3
ควรเพิ่มปริมาณการรับจํานา	3	5.0
การกำหนดราคาจํานาข้าวเปลือกของรัฐบาลมีความเหมาะสม	(60)	(100)
เหมาะสมแล้ว	40	66.7
สูงเกินไป	20	33.3
การแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลมีประสิทธิภาพหรือไม่	(60)	(100)
ไม่มีประสิทธิภาพเพราะราคาตลาดไม่สูงขึ้น	27	45.0
มีประสิทธิภาพทำให้ราคาข้าวในตลาดสูงขึ้น	33	55.0
การแทรกแซงตลาดข้าวของรัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพเพราะ	(60)	(100)
มาตรการต่างๆยังก่อให้เกิดการรั่วไหลและความสูญเปล่า	27	45.0
ผลประโยชน์จากการแทรกแซงราคาข้าวเปลือกตกไปสู่พ่อค้าโรงสี	17	28.3
รัฐบาลมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงมากไม่คุ้มค่ากับ	14	23.3
ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้		
อื่นๆ มีช่องทางที่ทำให้เกิดการทุจริตกับผู้เกี่ยวข้อง	2	3.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

6) ทักษะที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าว

ทัศนคติของผู้ประกอบการเกี่ยวกับผลกระทบที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าว โดยให้ระดับความคิดเห็นจากระดับมากถึงน้อย ดังนี้

ผลกระทบที่รัฐบาลได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าว

ผู้ประกอบการให้ความเห็นผลกระทบที่รัฐบาลได้รับ ลำดับแรก การรับจำนำข้าว ทำให้คุณภาพข้าวลดลงส่งผลกระทบต่อการระบายข้าวของรัฐบาล โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.8 ลำดับสอง คือ รัฐบาลมีภาระในการจัดเก็บสต็อกข้าวและการระบายข้าว มีความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 และเห็นว่าการแทรกแซงราคาข้าวส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณมากในการแก้ไขปัญหา และต้องรับภาระขาดทุนสูง โดยให้ระดับความสำคัญปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.4 และลำดับที่สี่ส่งผลกระทบต่อรัฐบาลต้องมีการจัดเก็บและระบายข้าวเนื่องจากเมื่อครบกำหนดได้ถอนข้าวที่จำนำกับรัฐบาล เกษตรกรส่วนใหญ่มีการได้ถอนน้อย โดยให้ระดับความสำคัญปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1

ผลกระทบที่ผู้ประกอบการได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าว

ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าผลกระทบที่ผู้ประกอบการได้รับจากการรับจำนำข้าวของรัฐบาล อันดับแรกคือ ภาวะราคาข้าวภายในประเทศสูงเกินไปกระทบต่อการส่งออกข้าวของผู้ประกอบการ โดยให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.8 ลำดับสองคือ กลไกตลาดบิดเบือน ผู้ประกอบการค้าไม่มีการแข่งขัน มีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.2 และลำดับสามคือ ผู้ประกอบการรับซื้อข้าวไม่ได้เพราะรัฐบาลกำหนดราคาจำนำไว้สูง ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1

ผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากการแทรกแซงราคาข้าว

ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า มีผลกระทบต่อเกษตรกรคือ ทำให้เกษตรกรไม่มีการพัฒนาการผลิตเมื่อมีการประกันราคาข้าว โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.9

ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
รัฐบาล			
คุณภาพข้าวลดลงส่งผลกระทบต่อการระบายข้าว	3.8	มาก	1
รัฐมีภาระในการจัดเก็บสต็อกข้าวและการระบาย	3.5	มาก	2
รัฐต้องใช้งบประมาณมากในการแก้ไขปัญหา	3.4	ปานกลาง	3
ต้องต้องรับภาระขาดทุนสูง	3.4	ปานกลาง	3
มีการได้ก่อนน้อยเป็นการที่รัฐบาลต้องจัดเก็บและระบาย	3.1	ปานกลาง	4
ผู้ประกอบการค้าข้าว			
ราคาภายในประเทศสูงเกินไปกระทบต่อการส่งออกข้าว	3.8	มาก	1
กลไกตลาดบิดเบือน ผู้ประกอบการค้าไม่มีการแข่งขัน	3.2	ปานกลาง	2
ผู้ประกอบการค้าข้าวรับซื้อข้าวไม่ได้เพราะราคาจำหน่ายสูง	3.1	ปานกลาง	3
เกษตรกร			
เกษตรกรไม่มีการพัฒนา เมื่อมีการประกันราคาข้าว	3.9	มาก	1

ที่มา : จากแบบสอบถาม

7) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้ประกอบการให้ระดับความคิดเห็น ดังนี้

ปัญหา

การแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ ลำดับแรก คือ ปัญหางบประมาณของรัฐบาลไม่เพียงพอ โดยให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6

ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการสวมสิทธิ์ของเกษตรกร โดยให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.4

ลำดับที่สาม คือ ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว โดยให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1

ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาการปลอมปนข้าว โดยให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9

ข้อเสนอแนะ

ผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล ดังนี้
ควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า ควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าว โดยให้เหตุผลในลำดับแรก คือ การรับจำนำข้าวทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 ลำดับที่สอง คือ ทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออก โรงสีข้าวได้รับผลกระทบให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.7 ลำดับที่ 3 มีการทุจริตมากและสูญเสียเงินงบประมาณ มีระดับความสำคัญปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.6 ลำดับที่ 4 เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง มีระดับความสำคัญปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.5

ไม่สมควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า ไม่สมควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าว เนื่องจาก เหตุผลในลำดับแรก เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.1 ลำดับที่ 2 หากไม่มีการแทรกแซงราคาข้าวจะมีผลทำให้กลไกตลาดไม่ทำงาน โรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำ มีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.3 ลำดับที่ 3 เพื่อดึงผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด มีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.8 ลำดับที่ 4 เพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย มีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.5 และ ลำดับที่ 5 เนื่องจาก เกษตรกรยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคา ให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.8

ดังแสดงในตาราง 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติผู้ประกอบการเกี่ยวกับปัญหาข้อเสนอแนะการแทรกแซงราคาข้าว

n = 60

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ปัญหา			
ปัญหางบประมาณของรัฐไม่เพียงพอ	3.6	มาก	1
ปัญหาการสวมสิทธิ์เกษตรกร	3.4	ปานกลาง	2
ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว	3.1	ปานกลาง	3
ปัญหาการปลอมปนข้าว	2.9	ปานกลาง	4
ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว	3.1	ปานกลาง	3

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

n = 60

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ข้อเสนอแนะ			
ควรยกเลิก			
การรับจำหน่ายข้าวทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด	3.7	มาก	1
ทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออก โรงสีข้าวได้รับผลกระทบ	2.7	ปานกลาง	2
มีการทุจริตมาก	2.6	ปานกลาง	3
สูญเสียเงินงบประมาณ	2.6	ปานกลาง	3
เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง	2.5	ปานกลาง	4
ไม่ควรยกเลิก			
ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น	4.1	มาก	1
กลไกตลาดไม่ทำงาน โรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำ	3.3	ปานกลาง	2
ช่วยดึงผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด	2.8	ปานกลาง	3
เพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย	2.5	ปานกลาง	4
เกษตรกรยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคา	1.8	น้อย	5

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.3 ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

4.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ จากจำนวน 40 ราย ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.5 เพศหญิง จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีอายุระหว่าง 30-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 การศึกษาสูงสุดปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานมานานระหว่าง 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา มีระยะเวลาทำงานระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 รายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา รายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 40

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ	(40)	(100)
ชาย	23	57.5
หญิง	17	42.5
อายุ	(40)	(100)
ต่ำกว่า 30	10	25.0
30-50 ปี	24	60.0
50 ปีขึ้นไป	6	15.0
การศึกษาสูงสุด	(40)	(100)
ประถม 1-6	-	-
มัธยม 1-6	1	2.5
อนุปริญญา/ปวส.	9	22.5
ปริญญาตรี	24	60.0
ปริญญาโทขึ้นไป	6	15.0
ระยะเวลาทำงาน	(40)	(100)
1-5 ปี	6	15.0
5-10	11	27.5
10-20 ปี	17	42.5
มากกว่า 20 ปี	6	15.0
รายได้ต่อเดือน ต่อครัวเรือน	(40)	(100)
น้อยกว่า 5,000 บาท	-	-
5,001 - 10,000 บาท	7	17.5
10,001 - 15,000 บาท	8	20.0
15,001 - 20,000 บาท	4	10.0
20,001 - 25,000 บาท	3	7.5
25,001 ขึ้นไป	18	45.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.3.2 พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายข้าว

ผลการศึกษาพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายข้าว พบว่าเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าวประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานด้วยกัน จึงกำหนดแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐจากจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 40 ราย โดยผู้กรอกแบบสอบถามประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้าจำนวน 7 ราย เจ้าหน้าที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจำนวน 5 ราย เจ้าหน้าที่หน่วยงานกระทรวงพาณิชย์จำนวน 8 ราย เจ้าหน้าที่หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำนวน 7 ราย เจ้าหน้าที่สำนักงานสาขาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 10 ราย และเจ้าหน้าที่หน่วยงานกระทรวงมหาดไทยจำนวน 2 ราย ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าร้อยละพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายข้าว

n = 40

หน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการกำกับดูแล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
หน่วยงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่กรอกแบบ	(40)	(100)
องค์การคลังสินค้า	7	17.5
องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	5	12.5
กระทรวงพาณิชย์	9	22.5
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	7	17.5
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	10	25.0
กระทรวงมหาดไทย	2	5.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

โดยผู้กรอกแบบสอบถามจำนวน 40 รายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการแทรกแซงราคาข้าว โดยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด จากผลการศึกษาข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการรับจำหน่ายโดยต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง และมีความถี่ในการกำกับดูแลการรับจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ แยกตามภารกิจความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. การนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

หน่วยงานที่กำกับดูแล คือ องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกระทรวงมหาดไทย โดยมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จัดเกรดโรงสีที่จะเข้าร่วมโครงการฯ (ร่วมกับ อคส.) ความถี่ในการดำเนินการในช่วง 7-15 วันแรกก่อนการเปิดจุดรับจำนำ โดยจะต้องตรวจสอบการดำเนินการของโรงสีในช่วงก่อนและหลังดำเนินโครงการกับรัฐบาลว่าปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือไม่

1.2 กำกับดูแลการออกหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกร จะต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรในช่วงก่อนที่จะมีการรับจำนำข้าว ในช่วง 3 เดือนระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

1.3 ประสานการดำเนินงานจากนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จะต้องดำเนินการประสานให้มีการดำเนินการรับจำนำข้าวส่วนใหญ่ช่วงฤดูการผลิตข้าวนาปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ รวม 4 เดือน ส่วนการจำนำข้าวนาปรังมีการรับจำนำไม่มากในบางจังหวัดที่เป็นแหล่งชลประทานจะมีการปลูกข้าวนาปรัง

1.4 วางระบบตรวจสอบและกำกับดูแลการรับจำนำข้าวเปลือก จะต้องดำเนินการประสานให้มีการดำเนินการรับจำนำข้าวตลอดระยะเวลาโครงการ โดยมีความถี่ในการตรวจสอบ เดือนละ 2-3 ครั้งต่อเดือน ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์

1.5 ประสานการแก้ไขปัญหาการรับจำนำในระดับจังหวัด ดำเนินการรับจำนำข้าวตลอดระยะเวลาโครงการ เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

1.6 ประชาสัมพันธ์และการประสานงานในพื้นที่ ความถี่ในการดำเนินการในช่วงก่อนการดำเนินการเปิดจุดรับจำนำ ทุก 7-15 วัน ในช่วง 3 เดือนระหว่าง ตั้งแต่เดือนตุลาคม – ธันวาคม

1.7 การกำกับดูแลการรับจำนำใบประทวนข้าวเปลือก ณ โรงสี ดำเนินการทุกวัน เริ่มดำเนินการเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ รวม 4 เดือน

1.8 ตรวจสอบโรงสีและสต็อกข้าวก่อนเข้าร่วมโครงการ ดำเนินการทุกวัน ในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน รวม 2 เดือน

1.9 ติดตามและดูแลการตีแปรสภาพของโรงสี/ปริมาณข้าวที่ส่งมอบ ณ โกดังกลางมิให้มีการรั่วไหล 7 วันต่อครั้ง ในช่วง 3 เดือน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มิถุนายน

2. การกำกับดูแล ณ โกดังกลางที่เข้าร่วมโครงการ อคส/อตก

หน่วยงานที่กำกับดูแล คือ องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย โดยมีหน้าที่ดังนี้

2.1 กำกับดูแลโกดังกลาง / ตรวจสอบปริมาณข้าวที่รับมอบ และส่งมอบข้าวสาร ณ โกดังกลาง ดำเนินการเดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – วันที่มีการส่งมอบข้าวออกจากโกดังกลางจนหมด

2.2 กำกับดูแล/ตรวจสอบปริมาณข้าวสารที่รับฝาก ดำเนินการเดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – วันที่มีการส่งมอบข้าวออกจากโกดังกลางจนหมด รวมประมาณ 1 ปี

2.3 แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ณ โกดังกลาง ดำเนินการเดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม รวมประมาณ 1 ปี

3. การกำกับดูแลการรับจำนำยู้งนางเกษตรกร ช.ก.ส

หน่วยงานที่กำกับดูแล คือ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกระทรวงมหาดไทย โดยมีหน้าที่ดังนี้

3.1 ดำเนินการร่วมกับจังหวัดระบายข้าวเปลือก ณ ยู้งนาง ในช่วงระยะเวลาที่ครบกำหนดไถ่ถอน 3 เดือน คือ ช่วงระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม

3.2 วางระบบรับจำนำที่ยู้งนางเพื่ออำนวยความสะดวกเกษตรกร ในช่วงระยะเวลาก่อนการดำเนินการรับจำนำช่วง 3 เดือน ระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม

3.3 แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ณ จุดรับจำนำที่ยู้งนางเกษตรกร เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 3 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มกราคม

3.4 ติดตามและประเมินผลการรับจำนำที่ยู้งนาง เกษตรกร เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

3.5 กำกับดูแลการจ่ายเงินจำนำ/ตรวจสอบปริมาณข้าวในยู้งนาง เกษตรกร เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

3.6 ดำเนินการรับจำนำที่ยู้งนางเกษตรกร เกษตรกร เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

3.7 ตรวจสอบการรับจำนำที่ยู้งนางเกษตรกร เดือนละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 เดือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความถี่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

พฤติกรรมการกำกับดูแล	ความถี่ในการกำกับดูแลต่อครั้ง						
	7 วัน	15 วัน	1 เดือน	3 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	1 ปี
การนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ พณ. , มท. , กษ. , อคส. , อ.ต.ก. , ธ.ก.ส.							
จัดเกรตโรงสีที่จะเข้าร่วมโครงการฯ (ร่วมกับ อคส.)							
กำกับดูแลการออกหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกร							
ประสานการดำเนินงานจากนโยบายไปสู่การปฏิบัติ							
วางระบบตรวจสอบและกำกับดูแลการรับจำนำข้าวเปลือก							
ประสานการแก้ไขปัญหาการรับจำนำในระดับจังหวัด							
ประชาสัมพันธ์และการประสานงานในพื้นที่							
การกำกับดูแลการรับจำนำใบประทวนข้าวเปลือก ณ โรงสี							
ตรวจสอบโรงสีและสต็อกข้าวก่อนเข้าร่วมโครงการ							
ติดตามดูแลการสีแปรสภาพข้าว/ปริมาณส่งมอบ โกดังกลาง							
วางระบบรับจำนำ จัดหาจุดรับจำนำ , เจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ							
กำกับดูแลหน่วยรับจำนำ /ตรวจสอบปริมาณรับจำนำ							
ดำเนินการรับจำนำใบประทวนผ่านโรงสี							
แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ณ จุดรับจำนำ (โรงสี)							
ติดตามและประเมินผลการรับจำนำ ณ จุดรับจำนำ							
การกำกับดูแล ณ โกดังกลางที่เข้าร่วมโครงการ อคส/อคก							
กำกับดูแลโกดังกลาง /ตรวจสอบปริมาณข้าวสาร							
กำกับดูแล/ตรวจสอบปริมาณข้าวสารที่รับฝาก							
แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ณ โกดังกลาง							
การกำกับดูแล ธ.ก.ส							
ดำเนินการร่วมกับจังหวัดระบายนข้าวเปลือก ณ ชุ้งฉาง							
วางระบบรับจำนำที่ชุ้งฉางเพื่ออำนวยความสะดวกเกษตรกร							
แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ณ จุดรับจำนำที่ชุ้งฉางเกษตรกร							
ติดตามและประเมินผลการรับจำนำที่ชุ้งฉาง							
กำกับดูแลการจ่ายเงินจำนำ/ตรวจสอบปริมาณข้าวในชุ้งฉาง							
ดำเนินการรับจำนำที่ชุ้งฉางเกษตรกร							
ตรวจสอบการรับจำนำที่ชุ้งฉางเกษตรกร							

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.3.3 ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับการแทรกแซงข้าว

สาเหตุที่เกษตรกรร้องให้รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงราคาข้าว

ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ความสำคัญในลำดับที่หนึ่งเกี่ยวกับสาเหตุการร้องเรียนของเกษตรกรเกิดจากปัญหาราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต โดยให้ความสำคัญระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.5 ลำดับสองเกิดจากปัญหาโรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ มีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.2 ลำดับสาม ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน) มีความสำคัญในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.1 ลำดับสี่ ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร มีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.9 ลำดับห้า เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าวมีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 ลำดับหก ปัญหาผลผลิตออกมามากโรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัดมีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.3 ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ยของทักษะคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 40

สาเหตุที่เกษตรกรเรียกร้องขอ ให้รัฐบาลเข้าไปแทรกแซงราคาข้าว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ
ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต	4.5	มากที่สุด	1
โรงสีรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในราคาต่ำ	4.2	มาก	2
ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น(น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน)	4.1	มาก	3
ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร	3.9	มาก	4
เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าว	3.7	มาก	5
ปัญหาผลผลิตออกมามากโรงสีซื้อข้าวจากเกษตรกรปริมาณจำกัด	3.3	ปานกลาง	6

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าว

ผลการศึกษาเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความเห็นต่อผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าว โดยให้ความสำคัญถึงผลกระทบที่ได้รับ ดังนี้

รัฐบาล

ผลการศึกษาเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความเห็นว่า รัฐบาลจะได้รับผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าวในลำดับหนึ่ง คือ รัฐต้องใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหา โดยมีความ

ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.3 ลำดับสองต้องรับภาระขาดทุนสูง มีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.2 ลำดับสาม มีการไถ่ถอนน้อยเป็นการะรัฐบาลต้องจัดเก็บและระบายมีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.1 ลำดับสี่ รัฐมีภาระในการจัดเก็บสต็อกข้าวและการระบาย มีความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.9 ลำดับห้า คุณภาพข้าวลดลงส่งผลต่อการระบายข้าว มีความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.4

ผู้ประกอบการค้าข้าว

ผลการศึกษาเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความเห็นว่า ผลกระทบที่ผู้ประกอบการได้รับในลำดับหนึ่ง คือ ราคาภายในประเทศสูงเกินไปกระทบต่อการส่งออกข้าวค่าความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.8 ลำดับสอง ผู้ประกอบการค้าข้าวรับซื้อข้าวไม่ได้เพราะราคาจำหน่ายสูงค่าความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 ลำดับสาม กลไกตลาดบิดเบือน ผู้ประกอบการค้าไม่มีการแข่งขัน ค่าความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.2

เกษตรกร

ผลการศึกษาเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีความเห็นว่า ผลกระทบที่เกษตรกรได้รับคือเกษตรกรไม่มีการพัฒนา เมื่อมีการประกันราคาข้าว ค่าความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 40

ผลกระทบจากการแทรกแซงราคาข้าว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
รัฐบาล			
รัฐต้องใช้งบประมาณมากในการแก้ไขปัญหา	4.3	มาก	1
ต้องรับภาระขาดทุนสูง	4.2	มาก	2
มีการไถ่ถอนน้อยเป็นการะรัฐบาลต้องจัดเก็บและระบาย	4.1	มาก	3
รัฐมีภาระในการจัดเก็บสต็อกข้าวและการระบาย	3.9	มาก	4
คุณภาพข้าวลดลงส่งผลต่อการระบายข้าว	3.4	ปานกลาง	5
ผู้ประกอบการค้าข้าว			
ราคาภายในประเทศสูงเกินไปกระทบต่อการส่งออกข้าว	3.8	มาก	1
ผู้ประกอบการค้าข้าวรับซื้อข้าวไม่ได้เพราะราคาจำหน่ายสูง	3.5	มาก	2
กลไกตลาดบิดเบือน ผู้ประกอบการค้าไม่มีการแข่งขัน	3.2	ปานกลาง	3
เกษตรกร			
เกษตรกรไม่มีการพัฒนา เมื่อมีการประกันราคาข้าว	3.5	มาก	1

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลต้องดำเนินการแทรกแซงราคาข้าว

การแสดงทัศนคติเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับปัจจัยที่รัฐบาลต้องแทรกแซงราคาข้าว แยกตามปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านการผลิต

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับแรก เห็นว่าเกิดจากต้นทุนปัจจัยการผลิตสูงขึ้น (น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน) โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.1 รองลงมาจากผลผลิตมีมากเกินไปความต้องการภายในประเทศ ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.9 ลำดับที่สามคือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.3

ปัจจัยด้านราคา

ผลการศึกษา ความจำเป็นอันดับแรกเกิดจากปัญหาราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.8 รองลงมาเห็นว่า ราคาที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าราคาตลาด ให้ความสำคัญระดับปานกลางคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.4 และลำดับที่สามเห็นว่าราคาตลาดภายในประเทศไม่สอดคล้องราคาตลาดโลก ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.2

ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด

ผลการศึกษา ความจำเป็นลำดับหนึ่ง เกิดจากปัญหาเกษตรกรไม่มีช่องทางในการระบายผลผลิตใน โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.0 รองลงมาคือตลาดในประเทศไม่ทำงานมีการซื้อขายข้าวน้อย ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9

ปัจจัยด้านการแข่งขัน

ปัจจัยที่มีผลให้รัฐบาลต้องแทรกแซงราคาข้าว ในลำดับหนึ่ง ตลาดส่งออกมีปัญหาในการแข่งขันด้านราคาโดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 ลำดับที่สองเกิดจากราคาข้าวของไทยอิงตลาดโลกส่งผลให้ราคาซื้อขายข้าวในประเทศบางครั้งผันผวนตามภาวะการค้าข้าวโลก ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับที่สาม ตลาดภายในประเทศไม่มีการแข่งขัน ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5

ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีผลให้รัฐบาลต้องแทรกแซงราคาข้าว ความสำคัญลำดับหนึ่ง ประเทศผู้ผลิตผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 ลำดับสอง ปริมาณคงเหลือข้าวในประเทศมีมากทำให้ราคาข้าวต่ำ และปริมาณคงเหลือข้าวโลกส่งผลให้ราคาในประเทศต่ำ ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 ลำดับสาม ประเทศผู้นำเข้ารับซื้อข้าวของไทยลดลง ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.4 ดังแสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับการแทรกแซงราคาข้าว

n = 40

ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ปัจจัยด้านการผลิต			
ต้นทุนของปัจจัยการผลิตสูงขึ้น (น้ำมัน ปุ๋ย ยา แรงงาน)	4.1	มาก	1
ผลผลิตมีมากเกินไปเกินความต้องการภายในประเทศ	3.9	มาก	2
ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	3.3	ปานกลาง	3
ปัจจัยด้านราคา			
ราคาที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต	3.8	มาก	1
ราคาที่เกษตรกรขายได้ต่ำกว่าราคาตลาด	3.4	ปานกลาง	2
ราคาตลาดภายในประเทศไม่สอดคล้องราคาตลาดโลก	3.2	ปานกลาง	3
ปัจจัยด้านช่องทางการตลาด			
เกษตรกรไม่มีช่องทางในการระบายผลผลิต	4.0	มาก	1
ตลาดในประเทศไม่ทำงานมีการซื้อขายข้าวน้อย	2.9	ปานกลาง	2
ปัจจัยด้านการแข่งขัน			
ตลาดส่งออกมีปัญหาในการแข่งขันด้านราคา	3.7	มาก	1
ราคาข้าวของไทยอิงตลาดโลกส่งผลให้ราคาซื้อขายข้าวในประเทศ	3.6	มาก	2
บางครั้งผันผวนตามภาวะการค้าข้าวโลก			
ตลาดภายในประเทศไม่มีการแข่งขัน	3.5	มาก	3
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ			
ประเทศผู้ผลิตผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก	3.7	มาก	1
ปริมาณคงเหลือข้าวในประเทศมีมากทำให้ราคาข้าวต่ำ	3.5	มาก	2
ปริมาณคงเหลือข้าวโลกส่งผลให้ราคาในประเทศต่ำ	3.5	มาก	3
ประเทศผู้นำเข้ารับซื้อข้าวของไทยลดลง	3.4	ปานกลาง	4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหา

เจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ความเห็นว่า การแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาลทำให้เกิดปัญหาในลำดับแรก คือ ปัญหางบประมาณของรัฐไม่เพียงพอ โดยให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4 ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการสวมสิทธิ์เกษตรกร ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 และลำดับที่สาม คือ ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาการปลอมปนข้าว ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5

ข้อเสนอแนะ

เจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ข้อเสนอแนะการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล ดังนี้

ควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

เจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ความเห็นว่า ควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าว เนื่องจาก เหตุผลในลำดับที่ 1 คือ การรับจำนำข้าวทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด ให้ความสำคัญระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับที่สอง คือ มีการทุจริตมากและสูญเสียเงินงบประมาณ ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.5 ลำดับที่ 3 ทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออกโรงสีข้าวได้รับผลกระทบให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.1 ลำดับที่ 4 เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.5

ไม่สมควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าวของรัฐบาล

เจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ความเห็นว่า ไม่สมควรยกเลิกการแทรกแซงราคาข้าว เนื่องจาก เหตุผลในลำดับที่ 1 ทั้งนี้เพื่อ ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 ลำดับที่ 2 เพื่อดึงผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด และเห็นว่า เกษตรกรยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคา ให้ความสำคัญระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 หากไม่มีการแทรกแซงราคาข้าวจะมีผลทำให้กลไกตลาดไม่ทำงานโรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.6 ลำดับที่ 3 เพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.3

ดังแสดงในตาราง 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

n = 40

ปัญหาและข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ปัญหา			
ปัญหางบประมาณของรัฐไม่เพียงพอ	4.0	มาก	1
ปัญหาการสวมสิทธิ์เกษตรกร	3.6	มาก	2
ปัญหาการปลอมปนข้าว	3.6	มาก	2
ปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการรับจำนำข้าว	3.5	มาก	3
ข้อเสนอแนะ			
ควรยกเลิก			
การรับจำนำข้าวทำให้ราคาข้าวบิดเบือนไปจากตลาด	3.6	มาก	1
มีการทุจริตมาก	3.5	มาก	2
สูญเสียเงินงบประมาณ	3.5	มาก	2
ทำให้ผู้ค้าข้าว ผู้ส่งออก โรงสีข้าวได้รับผลกระทบ	3.1	ปานกลาง	3
เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง	2.5	ปานกลาง	5
ไม่ควรยกเลิก			
ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ดีขึ้น	3.7	มาก	1
ช่วยดึงผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด	3.6	มาก	2
เกษตรกรยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านราคา	3.6	มาก	2
เพื่อรักษาวิถีชีวิตและแหล่งผลิตข้าวของชาวนาไทย	3.3	ปานกลาง	3
กลไกตลาดไม่ทำงาน โรงสีรับซื้อน้อยและซื้อราคาต่ำ	3.3	ปานกลาง	3

ที่มา : จากแบบสอบถาม